

DE PLATE

Tijdschrift van de OOSTENDSE HEEMKRING V.Z.W.
DE PLATE

Verantwoordelijke uitgever :
E. DE TAEYE
H. Serruyslaan, 50
8400 OOSTENDE

Nummer 1/2de jaar oktober 1972

Overname van tekst is toegelaten mits bronopgave.

op

DINSDAG 24 OKTOBER 1972

te 20.30u.

in de conferentiezaal van het stadhuis te Oostende
spreekt

Konfrater Ir. W. VERLONJE

over

"M A N D E V L E C H T E N"
* * * * *

I. GRONDSTOFFEN

- het telen van de wissel
- herkomst en soorten wissel
- kenmerken en fouten van de wissel
- handel en kostprijs.

II. HET MANDEVLECHTEN

- het "ambacht"
- het beroep in het algemeen

III. ENKELE VLECHTWERKEN DIE VERTOOND WORDEN

- de kattedieper (benaming, gebruik)
- de pijlenrapershoed

alles opgeluisterd met dias voor het grootste gedeelte gemaakt bij mandevlechter Aloïs VERSTRAETE te Lo.

toegang gratis

O M M E G H A N C K

ONS WINTERSEIZOEN 1972-1973

Voor het volgende winterseizoen heeft het Bestuur volgende programma vastgelegd :

DINSDAG 24 OKTOBER

Konfrater Ir. W. VERLONJE met een prachtige diareeks en een uitstekende voordracht over het MANDENVLECHTEN.

VRIJDAG 24 NOVEMBER

Dr. Jur. DE BRUYNE over "DE BENDE VAN BAECKELANDT"

DINSDAG 19 DECEMBER

we graven in eigen schatten met een diamontage :
"OOSTENDE VROEGER EN NU"

DINSDAG 30 JANUARI

Statutaire Algemene Vergadering -gevolgd door FOLKLORE-VEILING (enkel toegankelijk voor de leden)

DINSDAG 27 FEBRUARI

Konfrater R. ROUZEREE - bekend voordrachtskunstenaar met als onderwerp : "DICHTERS VAN DE ZEE"
(een avond om van te smekken !)

DINSDAG 27 MAART

de Heer Julien DE VUYST van het Koninklijk Muziekconservatorium te Brussel - specialist van het "Noordlied in Vlaanderen" met een voordracht over "HET VOLKSLIED IN VLAANDEREN" met begeleiding van oude instrumenten.

HET DRIEHOEKJE TE OOSTENDE!

Fredje Coopman, de nog levende oostendsche encyclopedie uit de Pelican Inn vertelt over het driehoekje van Oostende, ge weet wel het pleintje zonder naam waar Fransiscus- en Paulusstraten elkaar kruisen, dat daar vroeger een logementshuis stond genaamd "De Klippe". Fredje moet het goed weten want zijn grootmoeder hield het open en het was in dit huis dat de doornijkse steenkappers logeerden die de (nieuwe) Grote Kerke hielpen opbouwen.

DRAAIORGELS TE OOSTENDE

Met de folklorefeesten te Oostende (Pauluspleintje 18, 19 en 20 oogst en Grote Markt 9 en 10 september), alsmede op de braderie van de boelvar (2 en 3 september) was er in onze stad een orgeltje te gast "anno 1890" gebouwd door Charles Hooghuys.

De eigenaar-orgelbouwer verklaarde dat hij vóór en na de eerste wereldoorlog dikwijls te Oostende te gast was met zijn draaiorgel : in Mon Plaisir, op het hoekje van de E.Beernaertstraat en de Torhoutsteenweg en ook op het Hazegras.

Wie het draaiorgeltje bewonderd en beluisterd heeft moet niet alles geloven wat hij gezien heeft. Originieel stond er boven op geschilderd : Chles.Hooghuys-Brugge. De familie woont nu in Zeebrugge, maar voor de toeristen die een snapshot gemaakt hebben (en er zijn er honderden geweest), hebben we - vergeef het ons - Brugge met "OOSTENDE" overgeplakt. Tenslotte is het orgeltje een stuk Oud Oostende.

Voor liefhebbers van draaiorgels staat er te Zeebrugge, in de Evendijk West, 46, bij de Heer Hooghuys nog een "CONDOR" orgel, dat ook een stuk geschiedenis van onze stad is.

Het werd in 1910 door Louis Hooghuys te Geeraardsbergen gebouwd voor rekening van Paul Beauprez, uitbater van de zaal "De Zonnebloem" op het Hazegras te Oostende. In 1919 verhuisde het orgel naar de Vismarkt te Brugge en kwam uiteindelijk na veel tribulaties terecht bij de zoon van de bouwer die het volledig herstelde. Wie wil gaan kijken en luisteren wordt welwillend door de Heer Hooghuys ontvangen. Een tip voor een "Plate"-reiske ?

EN NOG DRAAIORGELMUZIEK

Een folklorefeest inrichten brengt een mens soms op eigenaardige wegen. We ontdekten te Koksijde iemand die draaiorgels en mechanische muziekinstrumenten verzamelt ... er staan er eventjes 26 ! Zijn huis en aanbouwen staan er vol van en men vindt er alle mogelijke modellen en types.

Naam : de Heer Dagraed, R. Vandammestraat, 45, KOKSIJDE.
De Heer Dagraed is de gelukkige bezitter - tussen de andere grote stukken - van een echt MORTIER-ORGEL.

.../...

Naast Hooghuys is de naam Mortier een bekende op gebied van draaiorgelbouw in ons land.

Wist ge bijvoorbeeld dat de firma Hooghuys te Zeebrugge nog altijd ouderwetse draaiorgels maakt (met pijpen!) voor Engeland en de Verenigde Staten waar zulke instrumenten op het ogenblik furore maken ?

LIDGELDEN VOOR 1973 !

De Minister van Financiën van De Plate maakt bekend : "lidgelden en bijdragen voor 1973 worden van nu af met dank aanvaard.

"gestort kan worden op postrekening nr. 38.45 van de 'Bank van Brussel met melding : "lidgeld De Plate "1973 - nummer : S/00/51822" ofwel

op postrekening nr. 534334 van "AN.HYP, met melding "lidgeld De Plate 1973 - nummer: 9.109.554

"Hiermede zullen de leden het Bestuur veel moeite besparen in verband met de inning van de lidgelden "voor 1973.

Er wordt vast gezorgd dat er geen twee keren lidgeld opgehaald wordt.

DAT HET VUURTJE BLIJVE BRANDEN

Beste Konfraters, ik heb me een beetje voor de karre gespannen in het afgelopen jaar om het tijdschrift van De Plate, waarvoor het Bestuur het initiatief heeft genomen in gang te krijgen, samen met de zeer gewaardeerde medewerking van Hoofdman De Taeye, Onderhoofdman Vilain en nog enkele konfraters die stof gaven om het boekje te vullen.

Het is misschien wel niet allemaal afgelopen zoals we het dachten te doen, maar we hebben ons best gedaan. Dit is het laatste nummer waar ik rechtstreeks mijn medewerking aan verleen, ik vertrek op 4 november voor een paar jaar naar zuidoost-azië. Er komt dus een plaatsje vrij op de redactie. Met mijn tot weerziens aan allen vraag ik dat ieder onder U naar zijn vermogen een handje zou willen toesturen om het vuurtje in gang te houden.

Er kan nog veel beter verwezenlijkt worden en ik hoop dat dit tijdens mijn afwezigheid zal gebeuren.

Tot weerziens over twee jaar.

Jef Klausling

.../...

DE GESCHIEDENIS VAN ONZE HEEMKUNDIGE MUSEA

Als naschrift over "De Geschiedenis van onze Heemkundige Musea" door Hoofdman De Taeye geschreven voor onze eerste jaargang, kregen we van Konfrater Mestdagh uit Brussel het volgende.

"Ik moet U nogmaals feliciteren voor de geschiedenis van onze musea die U komt te eindigen. Alles was zeer duidelijk en zeer goed verteld, maar wat kort. "Ik had gedacht dat U zou geschreven hebben over de kans die ons gegeven werd door Gravin de Meeus d'Argenteuil, de geliefde eredame van wijlen Koningin Elisabeth, om het oud paleis van Koning Leopold I in de Langestraat te mogen gebruiken om er ons museum definitief te vestigen. Ik kreeg in die tijd nog een brief van U om U te vertegenwoordigen bij Graaf de Lanoy, sekretaris van het Koninklijk Domein, alles was aangevraagd toen Koningin Elisabeth plotse-ling stierf. Dat was omtrent de tijd dat we met ons museum weg moesten uit "Chez Pan".

DE POST HEEFT ONS EEN FERME TOER GELAPT ...

jewel, door de tarieven van 3,50 Fr op 4,50 Fr te brengen. Leden die zich tot het bestuur richten en een antwoord verlangen worden beleefd verzocht een postzegel voor antwoord bij te voegen.

EEN ENGELS JOURNALIST OVER ONS FOLKLORE-MUSEUM

John Kennedy Melling, engels journalist, bezocht dit jaar Oostende en het Folklore museum. Hierover schreef hij een artikel in de "Evening Echo" welke we onze lezers zeker niet willen onthouden. We geven het hier in de oorspronkelijke engelse tekst om zeker aan de stijl niet te kort te doen door een vertaling.

Bovenop het artikel prijkt een foto met de Oostendse vier reuzen met volgend onderschrift :

"An unusual form of mardi gras or carnival figures...
"in Ostend they are of actual fisherfolk, carried in
"processions as were London's Gog and Magog and
"Amsterdam's Goliath. One of the heads is preserved
"in Ostend's Musee Folkloristique ?

OSTEND'S LIVING LESSON ON FOLKLORE

Antiques

OSTEND, like Southend, became a popular Royal bathing-place in the 18th and 19th centuries.

.../...

It is, of course, a main sea and airport for Europe, a famous spa, a historic site, and it possesses Europe's newest luxurious casino with top names in nightly entertainment.

Returning from Dusseldorf recently, we stopped to see the shows and check on the antiquities.

The Folklore Museum in the market place gave me not just the antiques but their place in sociology.

This privately-owned museum, on the floor below the municipal museum and art gallery with its splendid collection of Ensor paintings, is well laid out in the modern style.

Ostend has developed, over the past 1.000 years, from two harbours, one of which vanished after a great storm in 1390 And is now below the present beaches which have yielded many treasures.

Stone Age antiquities are as clear to follow as Roman, from bones used as ice-skates to Roman lamps, vases, an antique pestle and mortar, saltglazed pottery and bellarmine jugs (named after Cardinal Bellarmine, and with a bearded face under the beaklike spout).

It was news to me that Ostend, like Southwark, had its own Delft pottery with the familiar blue and white tiles.

Even a Roman drain makes sense when you can understand the street plan.

Hems are continually added from every house demolished to become flats.

A useful section consists of the collections of medals, flags, records of Ostend societies. Of course, there are the additional sections of porcelain, including Staffordshire glass and working music boxes, but the emphasis is on the town's logical development.

We see how the French and Spanish occupations have affected the country as did our Norman Conquest, how the Battle of Ostend was fought in 1602/3, and even how the present cothurni-like shoes worn so clumsily today by teenage girls were derived from stiltlike shoes worn by fishwives walking centuries ago in deep sand and mud.

I was naturally particularly interested in the section La Belle Epoque, those glorious civilised golden Edwardian and Georgian years. Here are magnificent giant posters of casino balls, of opera at the original Theatre Royal, postcards, programmes, even the bathing from the machines I used in the preplastic 1930's.

.../...

The dread days of La Quarante, the 1940 period, which saw the demolition of the casino, and the proclamations and the rationbooks, change to liberation and the present era of the premier resort, port, fishing harbour, and new casino.

Museums must have a policy, rather than be a drapers window of treasures, and the Folklore Museum succeeds admirably, It could well be copied by others.

Tot hier John Kennedy Melling. Misschien zullen enkele leden, die dit nog niet gedaan hebben, benevens zoveel oostendenaars, hiermede aangespoord worden ook eens ons folkloremuseum, HUN heemkundig en geschiedkundig museum te bezoeken.

O N Z E V R A G E N B A K
* * * * * * * * * * * * *

We beginnen met het einde van vorige reeks :

Beste kurieuzeneuzen, vragenstellers, lezers en antwoordgevers, hier zijn we weer met een nieuwe reeks vragen en antwoorden over onze goede oude stad. We verwachten opnieuw veel vraag en wederwoord. Iedereen is welkom in deze vragenbak.

DE GARRE VAN KORNEE

Het laatste woord is nog niet gezegd in deze kwestie en we stellen daarom nog eens de vraag : Waar lag de garre van Kornee destijds in onze stad. De nummers van de vorige jaargang brachten al heel wat kommentaar. Maar we wachten op een definitief antwoord.

AYASASA

In het laatste nummer werd gevraagd wie de tekst van dit kinderliedje kon bezorgen. Even uw memorie raadplegen a.u.b.

DE GARRE VAN KORNEE

Hierover schrijft Konfrater Mestdagh uit Brussel : Na het "portje van Hoera, de Aartshertoginnestraat, de Torhoutsteenweg, de garre van Nieuwpoort" ziehier nog wat anders en uit zeer goede bron.

De garre van Kornee was vóór 1900 waar nu de "Nieuwe Zaal" is in de Fransiscusstraat. Het werd eerst genaamd "de hovetjes" en ook de "stallingen van Van de

.../...

Wijngaert' en vóór 1900 stonden er 10 kleine huisjes. Wie zegt beter ???

OOSTENDSE ZIFTELINGEN

van Konfrater Mestdagh :

- met je gaper naar boven = als ge dood zijt
- lopt no je moer - 'k heb geen zaken met U of loopt naar de duivel

zijn er nog ? Laat ze maar komen, ze kunnen misschien in de tweede uitgave van het Oostends Woordenboek van Konfrater Roland Desnerck, als ze er nog niet zouden in staan.

DE LEEUWENBRUG TE OOSTENDE

Konfrater Vilain hoorde onlangs iemand spreken over de "Leeuwenbrug" te Oostende. Op zijn vraag werd hem medegedeeld dat dit zeer waarschijnlijk de brug moet zijn die aan het begin van de Tettebrug over de baan loopt naar de Konterdam.

Is dit wel juist ? Zo niet, waar ligt dan de leeuwenbrug en van waar komt de naam ?

O P D E L E E S T A F E L
* * * * *

VAN OBUSHULS TOT SIERSTUK

Uitgave van de nieuwe vereniging : DE ZONNEBEEKSE HEEMVRIENDEN, van de hand van het bestuurslid de Heer Guido Vermeulen : 32 bladzijden, zeer verzorgd en voorzien van een zestal fotos.

Brochure is te bekomen door overschrijving van 60Fr op P.R. 277 van de Generale Bankmaatschappij voor het nr. : 570394 van de Zonnebeekse Heemvrienden.

HEEMKUNDIGE WERKJES VAN DHR. TEUNINCK

De Heer Teuninck is voorzitter van het Westvlaams Verbond van Heemkundige Kringen en sekretaris van de Heemkring Maurits Van Coppenolle. Van zijn hand zijn volgende werkjes verschenen en nog te bekomen (door storting van het bedrag op P.C.R. : 16.44.54 van de Heemkring Maurits Van Coppenolle te Sint-Andries/Brugge. :

.../...

BRUGSE GODSHUIZEN - 5 Fr
HET MEMLING MUSEUM EN HET SINT JANSHOSPITAAL
TE BRUGGE - 35 Fr
DE BARZE - 30 Fr
HET SCHILDERAMBACHT TE BRUGGE - 40 Fr

EDWARD VLIETINCK

Het veel genoeg melden wij aan onze leden dat pas uit de pers verschenen is, het eerste werkje, als uitgave van de Heemkundige Kring "De Plate". Het betreft door ons medelid de Heer Raf Seys geschreven, een biografie van de Oostendenaar, Edward Vlietinck, tot nu toe de beste en de volledigste schrijver van de geschiedenis onzer stad. Dit werkje, dat ieder lid als plicht heeft te bezitten, kan bekomen worden bij de Hoofdman E. DE TAEYE, H. Serruyslaan 50, door starting op zijn P.C.R. Nr. 359920, van de som van 25 Fr. Het kan ook bekomen worden iedere zaterdag morgen, in het Heemkundig Museum of bij de hoofdman ten huize. Willen onze leden dat nog verder soortgelijke werkjes door de "Plate" worden uitgegeven, is het hun morele plicht dit eerste werkje snel aan te kopen. Wij wachten op U.

OOSTENDS WOORDENBOEK

Wij bevelen U aan, het standaardwerk "Het Oostends Woordenboek" van de hand van ons medelid Roland Desnerck, dat zo pas verschenen is. Een echte Plate zal bij het doorsnuffelen van dit prachtig werk veel genoeg beleven. "De Plate" wenst de moedige vorser hartelijk proficiat.

HET EEN EN HET ANDER OVER HET HEEMKUNDIG MUSEUM

Na het verschijnen in ons informatieblad van de geschiedenis van de Heemkundige Musea in Oostende, vroegen verscheidene leden dat we ook eens een korte beschrijving zouden willen doen van al hetgene er in ons Heemkundig Museum te bezichtigen is. Volgaarne wil ik aan deze wens voldoen.

Het Museum bezet vier grote zalen, waarvan de eerste voornamelijk de lokale geschiedenis behandelt. Deze zaal draagt de naam van de archeoloog Chocqueel, de schenker van de belangrijke verzameling voorwerpen, vrucht van zijn opzoekingen aan ons strand, tussen Mariakerke en Raversijde. Afkomstig uit Berck kwam

.../...

de Heer Chocqueel, na zijn huwelijk met een Belgische, zich vestigen aan de Vlaamse Kust waar hij vermoede vruchtbaar archeologisch werk te kunnen verrichten.

Voor belanghebbenden in de vorming van onze kust en de geschiedenis onzer streek, is die verzameling uiterst interessant. Wij vinden er overblijfsels van dieren uit de prehistorische periode, zoals tanden en beenderen van mammoets, hoornen van grote rindieren, enz... De Neolitiek is er ook goed vertegenwoordigd door talrijke scherpers, driekantige pijlpunten, messen, scherven uit vuursteen en ook bewerkte beenderen. Uit de IJzerperiode vinden wij er talrijke scherven waarvan meerdere versierd met decoratieve motieven. Uit de Gallo-Romeinse periode vinden wij er talrijke voorwerpen zoals amforas uit wit of roodsteen, fragmenten cera = miek-sigilée, en kruiken. De verzameling is volledig geweest door een stuk waterleiding en vloerstenen door onze medewerker, wijlen de Heer Vieren, gevonden te Oudenburg. Uit de middeleeuwen, van de 10e eeuw tot het verdwijnen van de Streep einde 16e eeuw, vinden wij er talrijke voorwerpen, zoals alle vormen van potten en pannen in zwart en rood baksteen, kannen en kruiken, granieten mortieren, een ijzeren pot, versiersels, gordelgespen, klederknoppen, mesheften, loodjes voor de visserij en het weven, tal van kleine voorwerpen waaronder munten en een zeldzame goed bewaarde bedevaart medalie, strijkstenen, bronzen lepel, gebroken spoor, stuk tinnen kruik, schoenzolen, schaatsen uit been, pijpen, enz... De verzameling is hier ook aangevuld geweest door onze medewerker Vieren met enkele voorwerpen waaronder een prachtige ijzeren ketel, die bewaard is gebleven dank aan een dikke laag schelpenkalk, die hem gans bedekte.

Vóórdat we verder gaan, wil ik eerst nog Uw aandacht trekken op een grote schilderij aan de muur, waarop we de oude kustlijn zien, met in opdruk de huidige, en een tweede kaart met de oude stad en in overdruk

- 1) de stad met haar versterkingen,
- 2) de moderne stad. Aan de muur hangen nog twee interessante schilderijen, de ene met de vismarkt vóór het beleg van 1601-04 en de andere met de heropgebouwde grote markt na het beleg.

Nu volgen kasten met a) voorwerpen gevonden bij opgravingen in stad, oude tegels, bakstenen, potten van oostends aardewerk (1670)

b) Vlaams aardewerk uit de 16e tot 18e eeuw

c) Oud koperwerk, ketels, doofpotten, enz ...

.../...

De linkerkant van de zaal Chocqeel eindigt nu met de herinnering aan het wereldberoemd beleg van de stad, van 1601 tot 1604. Aan de muur bewonderen wij vier lange schilderijen, werk van onze stadsgenoot Em. Bulcke. Deze schilderijen zijn gemaakt geweest, na lange opzoekingen in musea en bibliotheken, als projekt van een praalstoet die had moeten uitgaan ter gelegenheid van de verjaring in 1904 van het beleg van de stad. De verwezenlijking ervan ging niet door, gezien de hoge kosten die het zou geveerd hebben. We vinden nog een andere schilderij met een tafereel uit het beleg, gezien kant van de spaanse troepen. Aan de muur nog een zeldzame kaart met de fasen van de omsingeling door de aanvaller. Een reliëf kaart van de stad in 1602, werk van ons medelid G. Desnerk, kanonballen en afgeroeste degens volledigen de spaanse periode.

Met dit relaas eindigen wij in de helft van het bezoek aan de zaal Chocqeel.

In ons volgend nummer nemen wij dit bezoek verder. Tot weerzien.

(vervolg volgend nummer)
De Hoofdman.

OOSTENDSE LAPNAMEN

Toekomende maand zullen we een lijst publiceren van de Oostendse lapnamen bij de visserij, rond het jaar 1920.

Deze interessante lijst werd opgesteld door een gekend Oostends figuur.